

עקידת יצחק (א): "הלכות היום" של ראש השנה

Akedat Yitzhak (1)

The Akedah as the Torah Reading for Rosh haShanah

(1) משנה כתב יד קאופמן מגילה ג:ז-ח

בפסח קוראים בפרשת מועדות שבתורת להנים.
בעצרת, שבועה שבועות.

בראש השנה, בחודש השביעי באחד לחודש...

שנ': וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל, מצותן שיהו קורין כל אחד ואחד בזמנו.

(2) תוספתא מגילה ג:ה-ו

ה. שואלין הלכות הפסח בפסח, והלכות עצרת בעצרת, והלכות חג בחג. בבית הועד, שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, רבן שמעון בן גמליאל אומ' שתי שבתות. יום טוב הראשון של פסח, קורין בפרשת הנף שבתורת כהנים, ושאר כל ימות הפסח מדלגין מעניינות הפסח הכתובין בתורה. בעצרת, שבועה שבועות ויש אומ', בחדש השלישי.

ו. בראש שנה, דבר אל בני ישראל בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון, ויש או', וה' פקד את שרה.

(3) מגילה לב ע"א

משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום
הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

(4) מגילה דף לא עמוד א

ת"ר בפסח קורין בפרשת מועדות ומפטירין בפסח גלגל

והאידנא דאיכא תרי יומי יומא קמא בפסח גלגל ולמחר בפסח יאשיהו.

ושאר ימות הפסח מלקט וקורא מענינו של פסח

מאי היא אמר רב פפא מאפ"ו סימן.

יום טוב האחרון של פסח קורין ויהי בשלח ומפטירין וידבר דוד

ולמחר כל הבכור ומפטירין עוד היום.

אמר אביי והאידנא נהוג עלמא למיקרי משך תורא קדש בכספא פסל במדברא שלח בוכרא.

בעצרת שבועה שבועות ומפטירין בחבקוק

אחרים אומרים בחדש השלישי ומפטירין במרכבה

והאידנא דאיכא תרי יומי עבדינן כתרווייהו ואיפכא.

בראש השנה בחדש השביעי ומפטירין הבן יקיר לי אפרים

ויש אומרים וה' פקד את שרה ומפטירין בחנה

והאידנא דאיכא תרי יומי,

יומא קמא כיש אומרים

למחר והאלהים נסה את אברהם ומפטירין הבן יקיר

(5) **בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה סד ד"ה (ג) גור בארץ**
גור בארץ הזאת אמר ר' הושעיה את עולה תמימה,

מה עולה תמימה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת אף את אם יצאת חוץ לארץ את נפסל.

(6) **מדרש אגדה (בובר) בראשית פרק כב ד"ה [יד] ויקרא אברהם**

ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה. שיראה המקום כאילו שחטתי בני לפניך:

היום בהר ה' יראה. מחר שיבואו בניו של יצחק להתפלל לפניך תמחול להם על עונותיהם:

יראה. יראה לפניך כאילו אפרו של יצחק צבור לפניך ותמחול להם.

מכאן אמרו שראש השנה היה בזמן שנעקד יצחק:

(7) **מדרש אגדה (בובר) ויקרא פרק כו ד"ה [מב] וזכרתי את**

ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. ביצחק לא נאמר זכירה,

לפי שאפרו של יצחק נזכר לפני הקב"ה תמיד, ואין צריך לומר זכירה, שכבר זכור ועומד...

(8) **ראש השנה טז ע"א**

אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא

מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח

מפני שהפסח זמן תבואה הוא

אמר הקדוש ברוך הוא:

הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות.

ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת

מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא

אמר הקדוש ברוך הוא:

הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן.

ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג

אמר הקדוש ברוך הוא:

נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה

ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות

מלכיות כדי שתמליכוני עליכם

זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה

ובמה בשופר

אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל?

אמר הקדוש ברוך הוא:

תקעו לפני בשופר של איל

כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם

ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני

העלילה בהקשר הרחב

(9) בראשית כא-כב

(א) וְהָיָה פֶקֶד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: (ב) וַתֵּהוֹרֶת וַתֵּלֶד שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֶּן לִזְקֵנֹו לְמוֹעֵד אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲתוֹ אֱלֹהִים: (ג) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת־שֵׁם בְּנֵו הַנּוֹלֵד־לוֹ אֲשֶׁר־יָלְדָה־לוֹ שָׂרָה יִצְחָק: (ד) וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵו בְּרִשְׁמוֹנֹת יָמָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֲתוֹ אֱלֹהִים: (ה) וַאֲבָרָהָם בְּדַמְּאֵת שָׁנָה בַּהוֹלֵד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנֵו: (ו) וַתֹּאמֶר שָׂרָה צִחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כִּלְ־הַשְׁמַעַ יִצְחָק־לִי: (ז) וַתֹּאמֶר מִי מִלָּל לְאַבְרָהָם הַיְנִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יָלְדָתִי בֶן לִזְקֵנֹו: (ח) וַיִּגְדַּל הַיָּלֵד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמַל אֶת־יִצְחָק: (ט) וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת־בְּרִיָּהּ הַמְצִינָה אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק: (י) וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרָשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִרְשׁ בְּרִיָּהּ אִמָּה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק: (יא) וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנֵו: (יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אֲלֵי־רַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנְּעוּר וְעַל־אֲמַתְךָ כִּי אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שָׂרָה שָׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בִי־צָחַק יִקְרָא לָךְ זֶרַע: (יג) וְגַם אֶת־בְּרִיָּהּ אִמָּה לְגוֹי אֲשִׁימוּנֵו כִּי זֶרַעךָ הוּא: (יד) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיִּקְחֶלֶם וְחִמַּת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הַגֵּר שֵׁם עַל־שְׂכֻמָּה וְאֶת־הַיָּלֵד וַיִּשְׁלַח וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בַּמִּדְבָּר בְּאֵר שָׁבַע: (טו) וַיָּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיָּלֵד תַּחַת אֶת־הַשִּׁיחַ: (טז) וַתֵּלֶךְ וַתִּשָּׁב לָהּ מִנְּגַד הַרְחֹק מִמִּטְחָו קָשֶׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאֶה בְּמוֹת הַיָּלֵד וַתִּשָּׁב מִנְּגַד וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ וַתִּבְכֶּ: (יז) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעוּר וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ אֱלֹהִים אֶל־הַגֵּר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מִה־לָּךְ הִגַּד אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנְּעוּר כַּאֲשֶׁר הוּא־שֵׁם: (יח) קוֹמִי שָׂאִי אֶת־הַנְּעוּר וְהַחַיִּיקִי אֶת־יָדְךָ בּוֹ כִּי־לְגוֹי גְדוֹל אֲשִׁימוּנֵו: (יט) וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא מַיִם וַתֵּלֶךְ וַתַּמְלֵא אֶת־הַחֲמַת מַיִם וַתִּשָּׂק אֶת־הַנְּעוּר: (כ) וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנְּעוּר וַיִּגְדַּל וַיִּשָּׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֵה קָשֶׁת: (כא) וַיִּשָּׁב בַּמִּדְבָּר פֶּאֶרָן וַתִּקְחֶלּוּ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאַרְצַם מִצְרַיִם:

(כב) וַיְהִי בַעֲת הַהוּא וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכָל שַׂר־צַבָּאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ כִּכָּל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה: (כג) וַעֲתָה הִשְׁבַּעָה לִי בְּאֵלֵהִים הַנְּהָה אֲסִתְשָׁקוּךָ לִי וּלְגִנִּי וּלְנַבְדֵי בַחֲסֵד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גִּרְתָּהּ בָּהּ: (כד) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנִכִּי אֲשָׁבַע: (כה) וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ עַל־אֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזַל עַבְדֵי אַבְיִמֶלֶךְ: (כו) וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִי וְגַם אֲנִכִּי לֹא שָׁמַעְתִּי בְּלִתי הַיּוֹם: (כז) וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית: (כח) וַיֵּצֵב אַבְרָהָם אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת הַצֹּאן לְבְדֻתָּו: (כט) וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מַה הִנֵּה שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבְדֻתָּהּ: (ל) וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת תִּקַּח מִיָּדִי בַעֲבוּר תַּהְיֶיהָ לִי לְעֵדָה כִּי חָפְרָתִי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת: (לא) עַל־כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע כִּי שֵׁם נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵיהֶם: (לב) וַיִּכְרְתוּ בְרִית בְּבֹאֵר שִׁבְעַת וַיִּקַּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכָל שַׂר־צַבָּאוֹ וַיִּשְׁבוּ אֶל־אַרְצָם פְּלִשְׁתִּים: (לג) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבֹאֵר שִׁבְעַת וַיִּקְרָא־שֵׁם בְּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם: (לד) וַיִּגַּד אַבְרָהָם בְּאַרְצַם פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים:

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַהֲאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (ב) וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ אֲשֶׁר־אַהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לָךְ אֶל־אַרְצַם הַמִּדְבָּר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶתֶר הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלַיךְ: (ג) וַיִּשְׁלַם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחֲבֵשׁ אֶת־חַמְרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נַעֲרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנֵו וַיִּבְקַע עֵצִי עֲלֶיהָ וַיִּקַּם וַיִּלָּךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: (ד) בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַמָּקוֹם מִרְחֹק: (ה) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמֹר וְאַנִּי וְהַנְּעוּר נִלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁכַּח אֵלֵיכֶם: (ו) וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֵצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׁם עַל־יִצְחָק בְּנֵו וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכָלֹת וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: (ז) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וַאֲנִי הִשָּׂה לְעֹלָה בְנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: (ח) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יְרֵאָה־לוֹ הִשָּׂה לְעֹלָה בְנִי וַיִּבְּאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבְנוּ שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנֵו וַיִּשֶׁם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים: (י) וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדָו וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלֹת לִשְׁחַט אֶת־בְּנֵו: (יא) וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ ה' מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (יב) וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנְּעוּר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־יְרָא אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ מִמֶּנִּי: (יג) וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אַחֲרֵי נֶאֱחָזוּ בַּסָּבֵךְ בְּקִרְיָנוֹ וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנֵו: (יד) וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יְרֵאָה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר ה' יְרֵאָה: (טו) וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ ה' אֶל־אַבְרָהָם שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם: (טז) וַיֹּאמֶר כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נֹאס־ה' כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ: (יז) כִּי־בִרְכָךְ אַבְרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבֵּה אֶת־זֶרַעךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכֹחֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפַּת הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרַעךָ אֶת־שַׁעַר אֵיבוֹ: (יח) וְהִתְבָּרְכוּ בְזֶרַעךָ כָּל גּוֹי אֶרֶץ עֹקֵב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי: (יט) וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שִׁבְעַת וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם בְּבֹאֵר שִׁבְעַת:

(כ) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְּכָה גַם־הוּא בָנִים לְנַחוּר אַחִיךָ: (כא) אֶת־עוֹץ בְּכָדוֹ וְאֶת־בְּנוֹ אַחִיו וְאֶת־קַמּוּאֵל אָבִי אָרָם: (כב) וְאֶת־פֶּשֶׁד וְאֶת־חִזּוֹ וְאֶת־פִּלְדֵּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת־תּוּאֵל: (כג) וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־דְּבָקָה שְׂמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְּכָה לְנַחוּר אַחִי אַבְרָהָם: (כד) וּפְלִיָּגָשׁוּ וּשְׂמֵה רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הוּא אֶת־טֹבַח וְאֶת־גָּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲבָה: